

пізнавальну активність учнів, що, поза сумнівом, приводить до підвищення ефективності навчання.

Проте, на наш погляд, комп'ютер не може повністю замінити вчителя. По-перше, саме вчитель має можливість зацікавити учнів, викликати допитливість, завоювати їх довіру; по-друге, він може спрямувати їх увагу на ті або інші важливі аспекти предмету; по-третє, відзначити їх старанність та знайти шляхи спонукання до навчання.

Список використаних джерел

1. Боринець Н. І. Методичні рекомендації щодо викладання трудового навчання у 2017–2018 навчальному році. URL: <http://media.ipro.kubg.edu.ua/?p=1202>.

2. Гаргін В. В. Застосування методу проєктів у процесі трудової підготовки учнів: *збірник наукових праць* «Педагогіка та психологія». Вип. 56. Харків, 2017. С. 186–194.

3. Дятленко С. М., Лещук Р. М., Медвідь О. Ю. Трудове навчання 5–9 класи: *практичний посібник для вчителів* / за заг.ред. А. І. Терещука. Харків: Ранок, 2017. 128 с.

4. Кузьменко Ю. В. Підготовка вчителів до реалізації проєктно-технологічної діяльності у трудовому навчанні школярів (1991–2015 рр.). Вінниця, 2009, 574 с. URL: http://ito.vspu.net/conference15/15_11/Kyzmenko.pdf.

5. Мачача С. Формування проєктно-технологічної культури учнів основної школи дис. канд. пед. наук. зі спец. 13.00.02 – теорія та методика трудового навчання. Київ, 2010. 234 с. С. 8.

РОЛЬ МЕНТАЛЬНИХ КАРТ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Маринченко І.В.

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри професійної освіти та комп'ютерних технологій

Глухівського національного педагогічного університету імені
Олександра Довженка, м.Глухів

Сучасний етап розвитку світової педагогічної науки характеризується утвердженням інновацій як важливого чинника суспільного відтворення, здатного забезпечити сталий економічний розвиток на основі досягнення

конкурентоспроможності країни. Тому провідним завданням державної політики в Україні є формування інституційних механізмів та інфраструктури інноваційних шляхів стратегічної модернізації професійної освіти. Реалізація стратегічних завдань професійної підготовки майбутніх учителів профтехосвіти потребує нових підходів, зокрема переходу кількісних показників її рівня до якісних показників [5].

Сучасний соціально-економічний розвиток України потребує наявності освічених та кваліфікованих спеціалістів та впровадження ефективних технологій [2].

Професійна підготовка майбутніх спеціалістів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти здійснюється відповідно до Державного стандарту професійно-технічної освіти, який встановлює державні вимоги до змісту професійно-технічної освіти, рівня професійно-кваліфікаційного рівня випускників. закладів професійної (професійно-технічної) освіти, основні обов'язкові засоби навчання та освітній рівень вступників до зазначених закладів [1].

Впровадження інноваційних засобів у навчальний процес сприяє підвищенню якості освіти, зацікавленості студентів і викладачів, розвитку компетентностей і є важливим етапом у процесі реформування традиційної системи освіти в умовах глобалізації. Інноваційна спрямованість освітнього процесу призводить до принципових змін у педагогічній практиці, спрямовуючи методи на свідоме та творче навчання учнів, розвиток їхніх особистісних якостей – самостійності у прийнятті рішень, творчого підходу до навчання, ініціативи, наполегливості, самостійності, повага тощо.

Одним із таких методів, який навчає знаходити необхідну інформацію, аналізувати її, систематизувати та вирішувати поставлені завдання, є методика використання ментальних карт [4].

Ментальні карти ідеально підходять для використання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти, можуть використовуватися в будь-яких типах завдань, залучають учнів будь-якого віку до активного творчого мислення, організації та вирішення проблем [3].

Структура ментальної карти (інтелект-карта, асоціативна карта, інтелект-карта, карта знань) будується на основі ключових слів або малюнків, які відображають частини основної ідеї [6]. Когнітивні та концептуальні карти можуть бути не представлені на моделі чи зображенні, але вони сприймаються та розшифровуються у процесі детального опису. Інтелектуальні карти виділяють деревоподібну структуру з декількома

рівнями вузлів, а асоціативні зв'язки можуть не відповідати рівню категоризації та бути заданими.

Карта знань (англ. Mind map, карта розуму, пам'яті, думок) – це набір діаграм і схем, які наочно демонструють думки, тези, пов'язані між собою та об'єднані спільною ідеєю.

Така карта дозволяє відобразити певний процес чи ідею у повному обсязі, а також одночасно зберегти у пам'яті значну кількість даних, продемонструвати зв'язки між окремими частинами, запам'ятати (записати) матеріали та відтворити їх у системі знань навіть через тривалий період часу.

Цей метод має багато переваг перед звичайними методами запису. На відміну від лінійного тексту, карти знань не тільки зберігають факти, але й демонструють взаємозв'язки між ними, забезпечуючи тим самим швидке та глибше розуміння матеріалу.

Залежно від сфери чи застосування Тоні Бьюзен розрізняє такі типи інтелект-карт:

- стандартні карти (стандартні карти). Це набір класичних ментальних карт, які служать для засвоєння, запису ідей і розкриття індивідуальності;

- карти швидкості, або карти блискавки (карти швидкості). Ці інтелектуальні карти стимулюють розумові процеси (те, що я знаю про предмет). Карткою може бути, наприклад, короткий одноколірний конспект, зроблений до уроку;

- головні карти (master maps). Це дуже об'ємні карти до цілої галузі знань, наприклад, за матеріалами одного семестру. Вони часто пишуться безперервно і призначені для надання загального огляду всієї теми;

- мега карти (мега карти). Карти, пов'язані одна з одною, називаються мега-картами. Центральна карта (з відносно невеликою кількістю рівнів) пов'язана з наступними картами, які представляють деталі або додаткові аспекти. Крім того, ментальна карта є суто індивідуальним уявленням людини [6].

Поряд з індивідуальними ментальними картами, які можуть відображати думку окремого індивіда, існують «колективні» ментальні карти, характерні для певної соціокультурної групи людей, об'єднаних різними обставинами (місце проживання, професія, рівень знань, соціальна приналежність, історичний період). Різноманітність сприйняття світу у рамках однієї культури вони пояснюють наявністю національних ідей.

Використання карт знань у навчальному процесі створює можливості для покращення пам'яті, пригадування фактів, слів і образів, генерації ідей,

спонукання до пошуку рішення, демонстрації понять і схем, аналізу результатів чи подій, структурування роботи (реферат, доповідь), підведення підсумків виконаного, організація взаємодії під час групової роботи чи у сюжетно-рольових іграх.

Карта пам'яті реалізована у вигляді діаграми, на якій зображені слова, ідеї, завдання або інші поняття, з'єднані гілками, що відходять від центрального поняття або ідеї. Ця методика заснована на принципі «променевого мислення», що відноситься до асоціативних психічних процесів, відправною точкою яких є центральний об'єкт [6].

Отже, інтелектуальні карти – це зручний інструмент, який служить для відображення процесу мислення та структурування даних у візуальній формі. Їх можна використовувати для запису тих думок і ідей, які виникають в голові, коли людина думає про якесь завдання. І навпаки, вони дозволяють формувати інформацію таким чином, щоб мозок її легко сприймав.

Список використаних джерел

1. Inna Marynchenko, Oksana Braslavskaya, Oleh Levin, Yuliia Bielikova, Tetyana Chumak. [Modern tools for increasing the efficiency of distance education in the conditions of digitalization](http://www.magnanimitas.cz/13-01-xxxii). AD ALTA-Journal of Interdisciplinary Research. 2023. Vol. 13. Issue 1, Special Issue XXXII. Pp. 87–92. URL: <http://www.magnanimitas.cz/13-01-xxxii>
2. Mashkina V. V. The use of mental maps in the training of geography specialists. Problems of continuous geographical education and cartography, Kharkiv, 2011, № 13, С. 62–64.
3. Okada A., Buckingham Shum S., Sherborne T. Knowledge cartography: software tools and mapping techniques. London: Springer Ltd, 2008. 424 p.
4. Sheludko I. V. Web quest as an innovative method of forming a creative personality. Youth and the market. Drohobych, 2018, №6 (161), С. 124–130.
5. Sheludko I. V. Professional training of vocational education teachers in the conditions of innovative technologies as a pedagogical problem. Youth and the market. Drohobych, 2017, №6 (149), С. 124–130.